

ANNE SOFIE VON OTTER

**OXALYS KAMERMUZIEKENSEMBLE • PHILIPPE THURIOT ACCORDEON
JEAN-CLAUDE VANDEN EYNDEN PIANO**

Kurt Weill 1900-1950

Die Dreigroschenoper (1928)
Die Moritat von Mackie Messer (arr. Koenraad Hofman)

Alexander Zemlinsky 1871-1942

Maeterlinck Lieder (1910-13)
Die drei Schwestern
Als ihr Geliebter schiedt
Und kehrt er einst heim
Sie kam zum Schloss gegangen

Ferruccio Busoni 1866-1924

Berceuse élégiaque (1909) (arr. Erwin Stein)

BERLIJNSE LIEDEREN UIT DE JAREN 1920 EN '30

Friedrich Hollaender 1896-1976
Marion Tango (1928) (arr. Philippe Thuriot)

Hanns Eisler 1898-1962

Die Rundköpfe und die Spitzköpfe (1934-36)
Lied eines Freudenmädchens (arr. Koenraad Hofman)

Franz Servatius Bruinier 1905-1928

Erinnerung an die Marie A (1927)

Nico Dostal 1895-1981

Das Lied der Wüste (1939)
Heut Abend lad' ich mir die Liebe ein! (arr. Daniel Busch)

Peter von Fenyes 1912-1986

Premiere (1937)
Merci, mon ami (arr. Daniel Busch)

Lothar Brühne 1900-1958

Der Blaufuchs (1938)
Kann denn Liebe Sünde sein? (arr. Daniel Busch)

PAUZE

Claude Debussy 1861-1918

Prélude à l'après-midi d'un faune (1894) (arr. Benno Sachs)

Joseph Jongen 1873-1953

La Musique (1948)
Quand ton sourire me surprit (1907)
Sur la grève (1918)

FRANSE CHANSONS

Charles Trenet 1913-2001
Douce France (1943) (arr. Per Ekdahl)

Francis Lemarque 1917-2002

A Paris (1946) (arr. Per Ekdahl)

Georges Moustaki 1934-2013

Ma Solitude (1967) (arr. Paul Bateman)

Jack Palmer 1899-1976 & **Spencer Williams** 1889-1965

I've found a new baby (1926) (arr. Philippe Thuriot)

Barbara 1930-1997

Göttingen (1964) (arr. Per Ekdahl)

Francis Lai 1932-2018 & **Pierre Barouh** 1934-2016

La Bicyclette (1968) (arr. Johan Siberg)

Jean Lenoir 1891-1976

Parlez-moi d'amour (1924) (arr. Per Ekdahl)

Norbert Glanzberg 1910-2001 & **Henri Contet**

1904-1998
Padam Padam (1942) (arr. Per Ekdahl)

In Duitsland en Frankrijk is door de eeuwen heen heel wat af gezongen. Dat belette de twee landen niet om elkaar steeds weer naar de keel te vliegen. Het leverde in elk geval twee totaal verschillende liedculturen op. In kwaliteit doen ze niet voor elkaar onder.

Frans versus Duits

Globalisering heeft veel cultuurverschillen uitgewist, maar er was een tijd dat je Franse en Duitse muziek gemakkelijk uit elkaar kon houden. Beide landen hebben natuurlijk elk hun eigen geschiedenis en tradities. Daarnaast hadden ze door de eeuwen heen een getroubleerde onderlinge verhouding, waardoor ze eerder geneigd waren hun culturele verschillen te benadrukken in plaats van te overbruggen.

Een typisch Duits-romantisch fenomeen, bijvoorbeeld, is de opvatting dat kunst uit lijden ontstaat en dat kunstenaars zwoegende, hemelbestormende genieën zijn. Lijnrecht daartegenover staat het typisch Franse idee dat muziek geen diepzinnigheid nodig heeft en schaamteloos sierlijk en decoratief mag zijn - een visie die wortelt in de krulligere Franse hofcultuur en een extra zetje kreeg van het zuidelijke klimaat: Franse muziek, van klassiek tot chanson, heeft vaak een unieke openluchtkwaliteit.

Binnen de klassieke muziek leidde dat tot de generaliserende, maar handzame opvatting dat Duitse muziek veelal serieus en zwaar is, en de Franse kleurrijk en licht. Even, tegen het eind van de negentiende eeuw, leek de oer-Duitse operacomponist Richard Wagner zich als een koekoeksjong in die Franse muziekcultuur te nestelen, maar de rage bekoelde snel toen nieuwe vijandigheden zich aandienden. Rond 1920 was Franse muziek weer Frans dan ooit. Wel koesterden beide landen een liefde voor de jazz die uit Amerika was overgewaaid.

De verschillen waren niet alleen merkbaar in ‘elitaire’ concertzaalmuziek, maar ook in het volksere repertoire. Tussen de wereldoorlogen zong Charles Trenet zorgeloos *Boum!* terwijl het Duitse duo Kurt Weill en Bertolt Brecht de grimmig-moraliserende evergreen *Mackie Messer* schreef.

Ranzigheid

Een wonderlijke bijdrage aan de Duitstalige liedkunst leverde de Oostenrijker Alexander von Zemlinsky. Zijn *Maeterlinck-Lieder* geven de decadente sfeer van Wenen rond 1910 treffend weer: een stad vol vergane glorie en sociale misstanden, waar kunstenaars als Kokoschka en Schiele verwrongen mensfiguren schilderden en Sigmund Freud zijn confronterende theorieën ontvouwde. In dezelfde periode zette de radicale componist Arnold Schönberg (Zemlinsky’s zwager en vroegere leerling) de klassieke harmonieleer bij het grofvuil ten faveure van schokkend atonale stukken. Zó ver ging Zemlinsky zelf niet, maar deze liederen symboliseren wel degelijk verval, zowel in de vaak ‘ranzige’ harmonieën als in de teksten over verlangen, bedrog, verstoting en eenzaamheid - voor Zemlinsky geen onbekende thematiek.

Dezelfde kwijnende sfeer kenmerkt de gelijktijdig gecomponeerde *Berceuse élégiaque* van Ferruccio Busoni, een Italiaan die langdurig in Berlijn actief was. Het is een slaaplied waarin de rollen zijn omgedraaid: een stervende moeder wordt in slaap gesust door haar zoon. Maar bovenal wordt hier een tijdperk ten grave gedragen, met wrange harmonieën en een on-traditionele bezetting: de Romantiek was definitief voorbij.

Hedonisme

Je hoeft maar een tekening van de legendarische cartoonist Georg Grosz te zien, of één van de gitzwarte Bernie Gunther-thrillers van Philip Kerr te lezen, en je weet: in het Berlijn van de jaren twintig en dertig lag barbarij niet ver onder de oppervlakte. Het gezichtsverlies na de Eerste Wereldoorlog, politiek extremisme en economische crises zetten de maatschappij op scherp. In dat klimaat floreerden de kunsten - althans, eer die door de nazi’s vertrapt werden - en gezongen werd er meer dan ooit, mede door de opkomst van radio en grammofoonplaat. Sommige liederen legden de vinger op de zere plek, zoals die van de maatschappijkritische theaterauteur Bertolt Brecht. Kurt Weill was zijn vaste muzikale partner, wat resulteerde in onder meer de *Dreigroschenoper* (‘Driestuiver-opera’) met daarin de ‘moordballade’ *Mackie Messer*. Ook de fel communistische Hanns Eisler voorzag Brecht van muziek, evenals

de jong gestorven Franz Bruinier. Alle drie stelden ze hun compositiestijl in dienst van de laagdrempeligheid die Brecht eiste; zijn toneelstukken mikten in het bijzonder op de arbeidersklasse en ongeschoolde werklozen.

Daartegenover stonden de vele schlagers en revue-nummers die juist wilden afleiden van de harde werkelijkheid. Vooral Berlijn blonk uit in schaamteloos hedonisme met bioscopen, theaters en nachtclubs. Zingend en dansend werd alles meegenomen wat de zinnen kon verzetten; de liederen uit die cultuur zijn vaak een wonderlijke mix van operette, Duitse volksliederen, Engelse foxtrots en Amerikaanse jazz - en van tango, zoals filmcomponist Friedrich Hollaender demonstreerde. Ook Nico Dostal en Lothar Brühne componeerden voor muziekfilms - veelal romantische komedies met een hoog suikergehalte. Wat later, in de nazi-jaren vóór de oorlog, stuwde zangeres/filmster Zarah Leander het Duitse liefdeslied tot grote hoogten; *Merci, mon ami*, met muziek van Peter von Fenyès, klonk in *Premiere*, haar eerste Duitstalige film.

Pasteltinten

Geen componist definieerde ‘de Franse klank’ zo overtuigend als Claude Debussy. In 1894 maakte hij naam met zijn *Prélude à l’après-midi d’un faune*, gebaseerd op een erotisch getint gedicht van Stéphane Mallarmé waarin een faun fantaseert over onbereikbare nimfen. Het klankbeeld heeft een dromerigheid die nooit eerder was gerealiseerd: fluit, harp en zachte strijkers zorgen voor fraaie pasteltinten terwijl het ‘verhaal’ zich ontvouwt als een vrije improvisatie. Het is typische fin de siècle-muziek die in een actuele behoefte aan escapisme voorzag. Want industrialisatie, verstedelijking en wetenschap hadden niet alleen voorspoed gebracht, maar ook vertwijfeling; men miste de helende kracht van natuur en spiritualiteit. In zo’n klimaat ga je dromen van andere tijden en verre werelden. De Belgische componist Joseph Jongen maakte dankbaar gebruik van Debussy’s subtiele palet, maar putte ook uit de weelderige melodie van zijn landgenoot César Franck. Vreemd genoeg drongen zijn intieme, soms pijnlijk mooie liederen nooit door tot het grote repertoire; ensemble Oxalys was in 2016 verantwoordelijk voor de plaatpremière.

Asterix

Frankrijk verwerkte haar trauma’s over de Grote Oorlog op haar eigen manier. Terwijl componisten mélodies bleven schrijven - liederen voor de concertzaal - floreerden in café’s, theatertjes en openluchtgelegenheden de minder elitaire chansons, waarin de vertolker vaak belangrijker was dan de componist. Chansonniers presenteerden de naoorlogse Fransman vaak als een levenslustige vrijbouter, trots op eigen land en dol op bezigheden buitenshuis zoals bootjevaren of autorijden. Tegenstrijdigheden werden niet geschuwd; de eigen cultuur werd nadrukkelijk gepropageerd, maar ondertussen flirtte men hartstochtelijk met jazz en andere vormen van exotiek. Vroege jazznummers als Clarence Williams’ *I’ve got a new baby* werden een rage en in nachtclubs werd letterlijk met andermans veren gepronkt: de shows zaten vol met ‘oriëntaalse’ of Spaans getinte dansnummers.

Maar de recessie van de jaren dertig spaarde ook Frankrijk niet, en af en toe trok er een schaduw over de door Charles Trenet en Maurice Chevalier bezongen joie de vivre. In Jean Lenoirs *Parlez-moi d’amour*, bijvoorbeeld, wil de vertolkster liefhebbende woorden horen terwijl ze weet dat die niet gemeend zijn; zelfs in chansons ontbreekt een vleugje cynisme niet.

En kijk, na weer een oorlog veerde de frivole Fransman weer op in accordeonriedel-rijke liederen als *À Paris*, beroemd geworden in de uitvoering van Yves Montand. Tezelfdertijd kreeg de Franse muziekcultuur steeds meer concurrentie van Amerikaanse (en later Engelse) rock ‘n’ roll, maar chansonniers bleven met Asterix-achtige vasthoudendheid hun Franstalige ding doen. Georges Moustaki, van Griekse afkomst, werd één van de grootste na-oorlogse sterren; vóór zijn podiumdoorbraak had hij al evergreens geschreven voor grootheden als Edith Piaf, Juliette Gréco en Dalida. Maar het was aan zangeres Barbara gegeven om de probleemburen de hand te reiken na eeuwen van getroubleerde relaties: haar chanson *Göttingen* symboliseerde in 1964 de hoop op Frans-Duitse verzoening.

Michiel Cleij

LIEDTEKSTEN

Zemlinsky - Maeterlinck Lieder

Die drei Schwestern

Die drei Schwestern wollten sterben,
Setzten auf die güldnen Kronen,
Gingen sich den Tod zu holen.
Wähten ihn im Walde wohnen:
"Wald, so gib uns, dass wir sterben,
Sollst drei güldne Kronen erben."
Da begann der Wald zu lachen
Und mit einem Dutzend Küssen
Liess er sie die Zukunft wissen.

Die drei Schwestern wollten sterben,
Wähten Tod im Meer zu finden,
Pilgerten drei Jahre lang.
"Meer, so gib uns, dass wir sterben,
Sollst drei güldne Kronen erben."
Da begann das Meer zu weinen,
Liess mir dreimal hundert Küssen
Die Vergangenheit sie wissen.

Die drei Schwestern wollten sterben,
Lenkten nach der Stadt die Schritte;
Lag auf einer Insel Mitte.
"Stadt, so gib uns, dass wir sterben,
Sollst drei güldne Kronen erben."
Und die Stadt tat auf die Tore
Und mit heissen Liebesküssen
Liess die Gegenwart sie wissen.

Als ihr Geliebter schiedt

Als ihr Geliebter schied,
(Ich hörte die Türe gehn),
Als ihr Geliebter schied,
Da hab ich sie weinen gesehn.

Doch als er wieder kam,
(Ich hörte des Lichtes Schein),
Doch als er wieder kam,
War ein anderer daheim.

Und ich sah den Tod,
(Mich streifte sein Hauch),
Und ich sah den Tod,
Der erwartet ihn auch.

Und kehrt er einst heim

Und kehrt er einst heim,
Was sag ich ihm dann?
Sag, ich hätte geharrt,
Bis das Leben verrann.

Wenn er weiter fragt,
Und erkennt mich nicht gleich?
Sprich als Schwester zu ihm;
Er leidet vielleicht.

Wenn er fragt, wo du seist,
Was geb ich ihm an?
Mein' Goldring gib,
Und sieh ihn stumm an...

Will er wissen,
Warum so verlassen das Haus?
Zeig die offne Tür,
Sag, das Licht ging aus.

Wenn er weiter fragt,
Nach der letzten Stund'...
Sag, aus Furcht, dass er weint,
Lächelte mein Mund.

Sie kam zum Schloss gegangen

Sie kam zum Schloss gegangen
— Die Sonne erhob sich kaum —
Sie kam zum Schloss gegangen,
Die Ritter blickten mit Bangen
Und es schwiegen die Frauen.

Sie blieb vor der Pforte stehen,
— Die Sonne erhob sich kaum —
Sie blieb vor der Pforte stehen,
Man hörte die Königin gehen
Und der König fragte sie:

Wohin gehst du? Wohin gehst du?
— Gib acht in dem Dämmerchein! —
Wohin gehst du? Wohin gehst du?
Harrt drunten jemand dein?
Sie sagte nicht ja noch nein.

Sie stieg zur Fremden hernieder,
— Gib acht in dem Dämmerchein! —
Sie stieg zu der Fremden hernieder,
Sie schloss sie in ihre Arme ein.
Die beiden sagten nicht ein Wort
Und gingen eilends fort.

Eisler - Lied eines Freudenmädchens

Meine Herren, mit siebzehn Jahren
Kam Ich auf den Liebesmarkt
Und Ich habe viel erfahren
Böses gab es viel
Doch das war das Spiel
Aber manches hab ich doch verargt.

Gott sei Dank geht alles schnell vorüber
Auch die Liebe und der Kummer sogar.
Wo sind die Tränen von gestern Abend?
Wo ist der Schnee vom vergangenen Jahr?

Freilich geht man mit den Jahren
Leichter auf den Liebesmarkt
Und umarmt sie dort in Scharen.
Aber das Gefühl
Bleibt erstaunlich kühl
Wenn man damit allzuwenig kargt.

Gott sei Dank geht alles schnell vorüber
Auch die Liebe und der Kummer sogar.
Wo sind die Tränen von gestern Abend?
Wo ist der Schnee vom vergangenen Jahr?

Und auch wenn man gut das Handeln
Lernte auf der Liebesmess':
Lust in Kleingeld zu verwandeln
Ist doch niemals leicht.
Nun, es wird erreicht.
Doch man wird auch alter unterdes.

Gott sei Dank geht alles schnell vorüber
Auch die Liebe und der Kummer sogar.
Wo sind die Tränen von gestern Abend?
Wo ist der Schnee vom vergangenen Jahr?
Wo sind die Tränen von gestern Abend?
Wo ist der Schnee vom vergangenen Jahr?

Bruinier - Erinnerung an die Marie A

An jenem Tag im blauen Mond September
Still unter einem jungen Pflaumenbaum
Da hielt ich sie, die stille bleiche Liebe
In meinem Arm wie einen holden Traum.
Und über uns im schönen Sommerhimmel
War eine Wolke, die ich lange sah
Sie war sehr weiß und ungeheur oben
Und als ich auf sah, war sie nimmer da.

Seit jenem Tag sind viele, viele Monde
Geschwommen still hinunter und vorbei.
Die Pflaumenbäume sind wohl abgehauen
Und fragst du mich, was mit der Liebe sei?
So sag ich dir: ich kann mich nicht erinnern
Und doch, gewiß, ich weiß schon, was du
meinst.
Doch ihr Gesicht, das weiß ich wirklich nimmer
Ich weiß nur mehr: ich küßte es dereinst.

Und auch den Kuß, ich hätt ihn längst
vergessen
Wenn nicht die Wolke dagewesen wär
Die weiß ich noch und werd ich immer wissen

Sie war sehr weiß und kam von oben her.
Die Pflaumbäume blühen vielleicht noch
immer
Und jene Frau hat jetzt vielleicht das siebte
Kind
Doch jene Wolke blühte nur Minuten
Und als ich auf sah, schwand sie schon im
Wind.

Dostal - Heut Abend lad' ich mir die Liebe ein!

In mir tobt's wie ein Orkan
Wie beim Sturm der Ozean
Hoppla, das ist mein Blut

Meine Glut braucht ein Ventil
Wenn mir einer heut gefiel
Hoppla, der hätt' es gut

Heut' Abend lad' ich mir die Liebe ein,
Heut will ich glücklich sein, die ganze Nacht
Es gibt sonst nichts das ich heut wissen will
Weil ich nur küssen will die, ganze Nacht

Oft tat mir ein Mund die Seligkeit und
Vergessenheit gebracht
Drum lade ich mir heut die Liebe ein
Heut will ich glücklich sein, die ganze Nacht

Bei mir diese Leidenschaft
Immer wieder Freundschaft
Hoppla drum hab' ich's gern

Ich hab niemals "No" gesagt
Denn mein Tief ist sehr gefragt
Hoppla, von vielen Herr'n

Heut' Abend lad' ich mir die Liebe ein,
Heut will ich glücklich sein, die ganze Nacht
Es gibt sonst nichts das ich heut wissen will
Weil ich nur küssen will die, ganze Nacht

Oft tat mir ein Mund die Seligkeit und
Vergessenheit gebracht
Drum lade ich mir heut die Liebe ein
Heut will ich glücklich sein, die ganze Nacht

von Fenyes - Merci, mon ami

Merci mon ami es war wunderschön
Tausend Dinge möchte' ich Dir noch sagen
Liebling wir müssen und wiederseh'n Es war ja
so schön

Vielleicht kannst Du heut mich nicht ganz
versteh'n
Nächstes Mal da werd' ich alles fragen
Laß' nicht solange die Zeit vergeh'n
Es war ja so schön

Es ist so einfach
Ein kleines Wort nur ein Kuss und ein Du
Da braucht man nichts weiter dazu
Da sind Stunden wie Sekunden

Merci mon ami es war wunderschön
Immer wieder will ich es dir sagen
Liebling wir müssen uns wiederseh'n
Es war ja so schön

Keiner weiß im Augenblick ist's Unglück oder
Glück
Was das Leben gibt und nimmt
Manchmal ist es nur ein Zufall
Einmal ist es uns gescheh'n

Und ich glaube fest daran, dass man es fühlen
kann
Irgendwo im Herzen drin
Denn ich spüre heut' auf einmal
Dass ich wirklich glücklich bin

Merci mon ami es war wunderschön
Tausend Dinge möchte' ich Dir noch sagen
Liebling wir müssen und wiederseh'n
Es war ja so schön

Vielleicht kannst Du heut mich nicht ganz
versteh'n
Nächstes Mal da werd' ich alles fragen
Laß' nicht solange die Zeit vergeh'n
Es war ja so schön
Es ist so einfach
Ein kleines Wort nur ein Kuss und ein Du
Da braucht man nichts weiter dazu
Da sind Stunden wie Sekunden

Merci mon ami es war wunderschön
Immer wieder will ich es Dir sagen
Liebling wir müssen uns wiederseh'n
Es war ja so schön

Brühne - Kann denn Liebe Sünde sein?

Kann die Liebe Sünde sein?
Darf es niemand wissen
Wenn man sich küsst
Wenn man einmal alles vergisst
Vor Glück?

Kann das wirklich Sünde sein
Wenn man immerzu an einen nur denkt
Wenn man einmal alles ihm schenkt
Vor Glück?

Niemals werde ich bereuen
Was ich tat
Und was aus Liebe geschah
Das musst du mir schon verzeihen
Dazu ist sie ja da!

Liebe kann nicht Sünde sein!
Auch wenn sie es wär'
Wär's mir egal
Lieber will ich sündigen mal
Als ohne Liebe sein!

Jeder kleine Spießer macht
Das Leben mir zur Qual
Denn er spricht nur immer von Moral
Und was er auch denkt und tut
Man merkt ihm leider an
Dass er niemand glücklich sehen kann
Sagt er dann:
"Zu meiner Zeit
Gab es so was nicht!"
Frag' ich voll Bescheidenheit
Mit lächelndem Gesicht:

"Kann die Liebe Sünde sein?
Darf es niemand wissen
Wenn man sich küsst
Wenn man einmal alles vergisst
Vor Glück?"

Kann das wirklich Sünde sein
Wenn man immerzu an einen nur denkt
Wenn man einmal alles ihm schenkt
Vor Glück?

Niemals werde ich bereuen
Was ich tat
Und was aus Liebe geschah
Das musst du mir schon verzeihen
Dazu ist sie ja da!

Liebe kann nicht Sünde sein
Auch wenn sie es wär'
So wär's mir egal
Lieber will ich sündigen mal
Als ohne Liebe sein!

Niemals werde ich bereuen
Was ich tat
Und was aus Liebe geschah

Das musst du mir schon verzeihen
Dazu ist sie ja da!

Liebe kann nicht Sünde sein
Auch wenn sie es wär'
So wär's mir egal
Lieber will ich sündigen mal
Als ohne Liebe sein!

PAUZE

Jongen - La Musique

La musique souvent me prend comme une mer!
Vers ma pâle étoile,
sous un plafond de brume ou dans un vaste
éther,
je mets à la voile.

La poitrine en avant et les poumons gonflés
comme de la toile,
j'escalade le dos des flots amoncelés
que la nuit me voile.

Je sens vibrer en moi toutes les passions
d'un vaisseau qui souffre.

Le bon vent, la tempête et ses convulsions
Sur l'immense gouffre
Me bercent.

D'autres fois, calme plat, grand miroir
de mon désespoir!

*Muziek neemt me vaak mee als een zee!
Op weg naar mijn bleke ster,
onder een plafond van mist of in een
uitgestrekte ether,
zet ik koers.*

*Mijn borst naar voren en mijn longen
opgezwollen
als een doek,
beklim ik de achterkant van de opgestapelde
golven
die me in de nacht omsluiëren.*

*Ik voel in mij alle hartstochten trillen
van een schip dat lijdt.*

*De goede wind, de storm en zijn
stuiptrekkingen
op de immense afgrond
doen mij wankelen.*

*Andere keren was het een kalme vlakte, een
grote spiegel
van mijn wanhoop!*

Jongen - Quand ton sourire me surprit

Quand ton sourire me surprit,
je sentis frémir tout mon être,
mais ce qui domptait nous esprit,
je ne pus d'abord le connaître.

Quand ton regard tomba sur moi,
je sentis mon âme se fondre;
mais ce que serait cet émoi,
je ne pus d'abord en répondre.

Ce qui me vainquit à jamais,
ce fut un plus douloureux charme
et je n'ai su que je t'aimais
qu'en voyant ta première larme!

*Toen je glimlach me verraste,
voelde ik mijn hele wezen trillen,
maar wat onze geest temde,
kon ik aanvankelijk niet weten.*

*Toen je blik op mij viel,
voelde ik mijn ziel smelten;
maar wat deze emotie zou zijn,
kon ik aanvankelijk niet beantwoorden.*

*Wat mij voor altijd versloeg,
was een pijnlijkere sierlijkheid
en ik wist pas dat ik van je hield
toen ik je eerste traan zag!*

Jongen - Sur la grève

Couche-toi sur la grève
et prends en tes deux mains,
pour le laisser couler ensuite, grain par grain,
de ce beau sable blond que le soleil fait d'or.

Puis, avant de fermer les yeux, contemple
encor
la mer harmonieuse et le ciel transparent,
et, quand tu sentiras, peu à peu, doucement,
que rien ne pèse plus à tes mains plus légères,
avant que de nouveau tu ouvres tes paupières,
songe que notre vie à nous emprunte et mêle
son sable fugitif à la grève éternelle.

*Ga op het strand liggen
en pak het met beide handen vast,
en laat vervolgens stromen, korrel voor korrel,
dit prachtige blonde zand dat de zon goud
maakt.*

*Denk dan, voordat je je ogen sluit, opnieuw aan
de harmonieuze zee en de transparante lucht,
en als je, beetje bij beetje, zachtjes voelt,
dat niets meer op uw lichtere handen drukt,
voordat je je oogleden opnieuw opent,
bedenk dan dat ons leven leent en vermengt
zijn vluchtige zand met het eeuwige strand.*

Trenet - Douce France

Il revient à ma mémoire
Des souvenirs familiers
Je revois ma blouse noire
Lorsque j'étais écolier

Sur le chemin de l'école
Je chantais à pleine voix
Des romances sans paroles
Vieilles chansons d'autrefois

Douce France
Cher pays de mon enfance
Bercée de tendre insouciance
Je t'ai gardée dans mon cœur!

Mon village,
au clocher aux maisons sages
Où les enfants de mon âge
Ont partagé mon bonheur

Oui je t'aime
Et je te donne ce poème
Oui je t'aime
Dans la joie ou la douleur

Douce France
Cher pays de mon enfance
Bercée de tendre insouciance
Je t'ai gardée dans mon cœur

Oui je t'aime
Et je te donne ce poème
Oui je t'aime
Dans la joie ou la douleur

Douce France
Cher pays de mon enfance
Bercée de tendre insouciance
Je t'ai gardée dans mon cœur
Je t'ai gardée dans mon cœur

*Kom terug naar mijn gedachten
Vertrouwde herinneringen
Ik herinner me mijn zwarte blouse
Toen ik student was*

*Op de weg naar school
Ik zong hardop
Liedjes zonder tekst
Oude liedjes uit het verleden*

*Lief Frankrijk
Beste land van mijn jeugd
In een wieg van tedere zorgeloosheid
Ik heb je in mijn hart bewaard!*

*Mijn dorp,
met de klokkentoren en met adellijke huizen
Waar kinderen van mijn leeftijd zijn
Heb ik mijn vreugde gedeeld*

*Ja ik hou van je
En ik geef je dit gedicht
Ja ik hou van je
In vreugde of pijn*

*Lief Frankrijk
Beste land van mijn jeugd
In een wieg van tedere zorgeloosheid
Ik heb je in mijn hart bewaard*

*Ja ik hou van je
En ik geef je dit gedicht
Ja ik hou van je
In vreugde of pijn*

*Lief Frankrijk
Beste land van mijn jeugd
In een wieg van tedere zorgeloosheid
Ik heb je in mijn hart bewaard
Ik heb je in mijn hart bewaard*

Lemarque - A Paris

À Paris, quand un amour fleuret,
ça fait pendant des semaines deux cœurs qui
se sourient tout ça parce qu'ils s'aiment
À Paris.

Au printemps
sur les toits les girouettes
tournent et font les coquettes
avec le premier vent
qui passe indifférent
nonchalant.

Car le vent
quand il vient à Paris
n'a plus qu'un seul souci
c'est d'aller musarder
dans tous les beaux quartiers
de Paris.

Le soleil
qui est son vieux copain
est aussi de la fête
et comme deux collégiens
ils s'en vont en goguette
dans Paris.

Et la main dans la main
ils vont sans se frapper
regardant en chemin
si Paris a change.

Y a toujours
des taxis en maraude
qui vous chargent en fraude
avant le stationnement
où y a encore l'agent
des taxis.

Au café
on voit n'importe qui
qui boit n'importe quoi
qui parle avec ses mains
qu'est là depuis le matin
au café.

Y a la Seine
à n'importe quelle heure
elle a ses visiteurs
qui la regardent dans les yeux
ce sont ses amoureux
à la Seine.

Et y a ceux
ceux qui ont fait leur nid
près du lit de la Seine
et qui se lavent à midi
tous les jours de la semaine
dans la Seine.

Et les autres
ceux qui en ont assez
parce qu'ils en ont vu de trop
et qui veulent oublier
alors y se jettent à l'eau
mais la Seine.

Elle préfère
voir les jolis bateaux
se promener sur elle
et au fil de son eau
jouer aux caravelles
sur la Seine.

Les ennuis
y en n'a pas qu'à Paris
y en a dans le monde entier
oui mais dans le monde entier
y a pas partout Paris
v'là l'ennui.

À Paris
au 14 juillet
à la lueur des lampions
on danse sans arrêt
au son de l'accordéon
dans les rues

depuis qu'à Paris
on a pris la Bastille
dans chaque faubourgs
à chaque carrefour.

Il y a des gars
et il y a des filles
qui sans arrêt sur les pavés
nuit et jour
font des tours et des tours
à Paris.

*In Parijs,
wanneer de liefde bloeit,
lachen wekenlang twee harten naar elkaar
allemaal omdat ze van elkaar houden.
In Parijs*

*In de lente
draaien op de daken de windwijzers
en flirten met de eerste wind
die onverschillig nonchalant voorbij raast.*

*Want als de wind naar Parijs komt,
heeft hij maar één zorg:
dat is het ronddwalen door alle prachtige wijken
van Parijs.*

*De zon,
Doe is zijn oude vriend, is ook op het feest
en als twee schooljongens gaan ze op stap
in Parijs.*

*En hand in hand
gaan ze zonder elkaar te raken,
kijkend onderweg hoe Parijs verandert.*

*Er zijn altijd
plunderende taxi's
die je illegaal kosten in rekening brengen voor
het parkeren
waar de taxiagent er nog is.*

*In het café
zien we iedereen die iets drinkt
en met zijn handen praat
en die daar al sinds de ochtend is
in het café.*

*Daar is de Seine,
op elk moment heeft ze haar bezoekers
die hem in de ogen kijken,
ze zijn haar minnaars,
van de Seine.*

*En er zijn mensen
die hun nest vlakbij de bodem van de Seine
hebben gemaakt
en die zich wassen in de middag,
in de Seine.*

*En de anderen
zij die er genoeg van hebben
omdat ze te veel hebben gezien
en die het willen vergeten,
werpen zich dan in het water.
Maar de Seine,*

*het liefst
ziet ze de mooie boten die zich op haar
uitlaten
en op haar water op de karvelen spelen
op de Seine.*

*Er zijn niet alleen problemen in Parijs,
er zijn problemen over de hele wereld,
ja, maar in de hele wereld
is er niet overal Parijs,
dat is het probleem.*

*In Parijs
op 14 juli,
in het licht van lantaarns,
dansen mensen non-stop op het geluid van de
accordeon
in de straten.*

*sinds we in Parijs
de Bastille hebben ingenomen,
in elke buitenwijk
en op elk kruispunt.*

*Er zijn jongens
en er zijn meisjes
die voortdurend op de tegels
dag en nacht
trucjes doen en trucjes doen
in Parijs.*

Moustaki - Ma Solitude

Pour avoir si souvent dormi, avec ma solitude,
Je m'en suis fait presque une amie,
une douce habitude.
Elle ne me quitte pas d'un pas, fidèle comme
une ombre.
Elle m'a suivi ça et là, aux quatres coins du
monde.

Non, je ne suis jamais seul, avec ma solitude.

Quand elle est au creux de mon lit, elle prend
toute la place,
Et nous passons de longues nuits, tous les
deux face à face.
Je ne sais vraiment pas jusqu'où, ira cette
complice,
Faudra-t-il que j'y prenne goût, ou que je
réagisse?

Non, je ne suis jamais seul, avec ma solitude.

Par elle, j'ai autant appris, que j'ai versé de
larmes.
Si parfois je la répudie, jamais elle ne désarme.
Et, si je préfère l'amour, d'une autre
courtisane,
Elle sera à mon dernier jour, ma dernière
compagne.

Non, je ne suis jamais seul avec ma solitude.
Non, je ne suis jamais seul avec ma solitude.

*Omdat ik zo vaak heb geslapen, met mijn
eenzaamheid,
heb ik er bijna een vriend van gemaakt,
een zoete gewoonte,
Ze wijkt nooit van mijn zijde, trouw als een
schaduw,
Ze is me overal gevolgd, naar alle uithoeken
van de wereld.*

*Nee, ik ben nooit alleen, met mijn
eenzaamheid.*

*Als ze in mijn bed ligt, neemt ze alle ruimte in,
En brengen we lange nachten samen door,
oog in oog.
Ik weet echt niet hoe ver deze medeplichtige
zal gaan,
Moet ik eraan wennen, of moet ik reageren?*

*Nee, ik ben nooit alleen, met mijn
eenzaamheid.*

Ik heb net zoveel van haar geleerd, als dat ik tranen heb gelaten.

Ik kan het soms verwerpen, maar het ontwapent me nooit.

*En als ik de voorkeur geef aan de liefde van een andere courtisane,
Ze zal mijn laatste metgezel zijn, op mijn laatste dag.*

Nee, ik ben nooit alleen, met mijn eenzaamheid.

Nee, ik ben nooit alleen, met mijn eenzaamheid.

Barbara - Göttingen

Bien sûr, ce n'est pas la Seine,
Ce n'est pas le bois de Vincennes,
Mais c'est bien joli tout de même,
A Göttingen, à Göttingen.

Pas de quais et pas de rengaines,
Qui se lamentent et qui se traînent,
Mais l'amour y fleurit quand même,
A Göttingen, à Göttingen.

Ils savent mieux que nous, je pense,
L'histoire de nos rois de France,
Herman, Peter, Helga et Hans,
A Göttingen.

Et que personne ne s'offense,
Mais les contes de notre enfance,
'Il était une fois' commence,
A Göttingen.

Bien sûr nous, nous avons la Seine
Et puis notre bois de Vincennes,
Mais Dieu que les roses sont belles
A Göttingen, à Göttingen.

Nous, nous avons nos matins blêmes
Et l'âme grise de Verlaine,
Eux c'est la mélancolie même,
A Göttingen, à Göttingen.

Quand ils ne savent rien nous dire,
Ils restent là à nous sourire
Mais nous les comprenons quand même,
Les enfants blonds de Göttingen.

Et tant pis pour ceux qui s'étonnent
Et que les autres me pardonnent,
Mais les enfants ce sont les mêmes,
A Paris ou à Göttingen.

O faites que jamais ne revienne
Le temps du sang et de la haine
Car il y a des gens que j'aime,
A Göttingen, à Göttingen.

Et lorsque sonnerait l'alarme,
S'il fallait reprendre les armes,
Mon cœur verserait une larme
Pour Göttingen, pour Göttingen.

Mais c'est bien joli tout de même,
A Göttingen, à Göttingen.

Et lorsque sonnerait l'alarme,
S'il fallait reprendre les armes,
Mon cœur verserait une larme
Pour Göttingen, pour Göttingen.

*Natuurlijk, het is niet de Seine,
Het is niet het park van Vincennes,
Maar toch is het mooi,
In Göttingen, in Göttingen.*

*Geen kades en geen liederen,
Die klagen en steeds terugkomen,
Maar de liefde bloeit ook hier,
In Göttingen, In Göttingen.*

*Zij weten het beter dan wij, denk ik,
De geschiedenis van de koningen van
Frankrijk,
Herman, Peter, Helga en Hans,
In Göttingen.*

*En niemand voelt zich aangevallen
Maar ook hier beginnen de verhalen uit onze
jeugd met
'Er was eens' begint,
In Göttingen.*

*Natuurlijk, het is niet de Seine,
Het is niet het park van Vincennes,
Maar God wat zijn de rozen mooi,
In Göttingen, In Göttingen.*

*Wij hebben onze grijze ochtenden,
En de donkere ziel van Verlaine,
Maar ook zij kennen dezelfde weemoed,
In Göttingen, In Göttingen.*

*Wanneer zij ons niets te vertellen hebben,
Blijven ze toch en lachen naar ons,
Maar wij begrijpen ze toch,
De blonde kinderen van Göttingen.*

*En helaas voor hen die zich er over verbazen,
En voor de anderen die het me zullen vergeven,
Maar kinderen zijn overal hetzelfde,
Zowel in Parijs als in Göttingen.*

*En wanneer het alarm weer klinkt,
Om de wapens weer op te pakken,
Zal mijn hart bloeden,
Voor Göttingen, voor Göttingen.*

*Maar toch is het mooi,
In Göttingen, in Göttingen.*

*En wanneer het alarm weer klinkt,
Om de wapens weer op te pakken,
Zal mijn hart bloeden,
Voor Göttingen, voor Göttingen.*

Lai en Barouh - La Bicyclette

Quand on partait de bon matin
Quand on partait sur les chemins
A bicyclette

On était quelques bons copains
Y'avait Fernand
y'avait Firmin
Y'avait Francis et Sébastien
Et puis Paulette.

On était tous amoureux d'elle
On se sentait pousser des ailes
A bicyclette.
Sur les petits chemins de terre
On a souvent vécu l'enfer
Pour ne pas mettre pied à terre
Devant Paulette.

Faut dire qu'elle y mettait du coeur
C'était la fille du facteur
A bicyclette.

Et depuis qu'elle avait huit ans
Elle avait fait en le suivant
Tous les chemins environnants
A bicyclette.
Quand on approchait la rivière
On déposait dans les fougères
Nos bicyclettes.
Puis on se roulait dans les champs
Faisant naître un bouquet changeant
De sauterelles, de papillons
Et de rainettes.

Quand le soleil à l'horizon
Profilait sur tous les buissons
Nos silhouettes
On revenait fourbus contents
Le coeur un peu vague pourtant

De n'être pas seul un instant
Avec Paulette.
Prendre furtivement sa main
Oublier un peu les copains
La bicyclette.
On se disait, c'est pour demain
J'oserai j'oserai demain
Quand on ira sur les chemins
A bicyclette.

*Als wij 's ochtends vroeg vertrokken
Als wij vertrokken over de paden
Op de fiets
Waren wij met een stel goede vrienden,
Daar was Fernand,
Daar was Firmin,
Daar waren Francis en Sébastien,
En ook Paulette.
Wij waren allemaal op haar verliefd,
Het was alsof we vleugels kregen
Op de fiets
Op de smalle zandpaden
Zijn we vaak door een hel gegaan
Om de grond niet met de voet te raken
In het bijzijn van Paulette.*

*Het moet gezegd, zij legde er haar ziel in,
Zij was de dochter van de postbode die op
De fiets ging.
En sinds haar achtste jaar
Had zij hem gevolgd
Langs alle paden in de omgeving
Op de fiets.
Als wij de rivier naderden
Dan gooiden wij ze in de varens
Onze fietsen.
En dan rolden wij door de velden
En lieten zo een wisselend boeket ontstaan
Van sprinkhanen, vlinders
En kikkers.*

*Als de zon aan de horizon
Maakte dat onze silhouetten
Zich aftekenden op alle struiken
Dan keerden wij terug, doodmoe en blij
Maar toch ook met een spijtig gevoel
Omdat we niet even alleen waren geweest
Met Paulette.
Heimelijk haar hand vasthouden
Even de vrienden vergeten,
De fiets.
Wij dachten dan, morgen doe ik het,
Morgen durf ik het
Als we weer over de paden gaan
Op de fiets.*

Lenoir - Parlez-moi d'amour

Parlez moi d'amour
Redites-moi des choses tendres
Votre beau discours
Mon coeur n'est pas las de l'entendre
Pourvu que toujours
Vous répétiez ces mots suprêmes:
Je vous aime

Vous savez bien
Que dans le fond je n'en crois rien
Mais cependant je veux encore
Ecouter ces mots que j'adore
Votre voix aux sons caressants
Qui les murmure en frémissant
Me berce de sa belle histoire
Et malgré moi je veux y croire

Parlez moi d'amour
Redites-moi des choses tendres
Votre beau discours
Mon coeur n'est pas las de l'entendre
Pourvu que toujours
Vous répétiez ces mots suprêmes:
Je vous aime

*Praat tegen mij over liefde
Zeg mij steeds weer tedere dingen
Jouw fraaie praat
Mijn hart wordt niet moe het aan te horen
Mits je altijd
Deze opperste woorden herhaalt:
Ik hou van jou*

*Je weet best
Dat ik ze eigenlijk niet geloof
Maar toch wil ik nog steeds
Luisteren naar deze woorden die ik aanbid
Jouw stem in liefkozende klanken
Die ze trillend en fluisterend zegt
Wieg mij met zijn prachtige verhaal
En ondanks mezelf wil ik het geloven*

*Praat tegen mij over liefde
Zeg mij steeds weer tedere dingen
Jouw fraaie praat
Mijn hart wordt niet moe het aan te horen
Mits je altijd
Deze opperste woorden herhaalt:
Ik hou van jou*

Glanzberg en Contet - Padam Padam

Cet air qui m'obsède jour et nuit
Cet air n'est pas né d'aujourd'hui
Il vient d'aussi loin que je viens

Traîné par cent mille musiciens
Un jour cet air me rendra folle
Cent fois j'ai voulu dire pourquoi
Mais il m'a coupé la parole
Il parle toujours avant moi
Et sa voix couvre ma voix

Padam, padam, padam,
Il arrive en courant derrière moi
Padam, padam, padam,
Il me fait le coup du souviens-toi
Padam, padam, padam,
C'est un air qui me montre du doigt
Et je traîne après moi comme un drôle d'erreur
Cet air qui sait tout par coeur

Il dit: "Rappelle-toi tes amours
Rappelle-toi puisque c'est ton tour
'y a pas d'raison pour qu'tu n'pleures pas
Avec tes souvenirs sur les bras..."
Et moi je revois ceux qui restent
Mes vingt ans font battre tambour
Je vois s'entrebattre des gestes
Toute la comédie des amours
Sur cet air qui va toujours

Padam, padam, padam,
Des "je t'aime" de quatorze-juillet
Padam, padam, padam,
Des "toujours" qu'on achète au rabais
Padam, padam, padam,
Des "veux-tu" en voilà par paquets
Et tout ça pour tomber juste au coin d'la rue
Sur l'air qui m'a reconnue

Écoutez le chahut qu'il me fait
Comme si tout mon passé défilait
Faut garder du chagrin pour après
J'en ai tout un solfège sur cet air qui bat
Qui bat comme un coeur de bois

*Dat wijsje dat me dag en nacht bezighoudt
Dat wijsje is niet van vandaag
Het komt van ver net als ik
Achtergelaten door honderd duizend
muzikanten
Dat wijsje zal me nog eens gek maken
Honderd keer heb ik willen zeggen waarom
Maar het heeft me de mond gesnoerd
Het neemt altijd het woord voordat ik spreek
En zijn geluid overstemt de mijne*

*Padam, padam, padam
Het komt rennend achter mij aan
Padam, padam, padam*

*Het maakt herinneringen wakker
Padam, padam, padam
Het is een wijsje dat naar mij wijst
En ik sleep het met mij mee als een
misplaatste grap
Dat wijsje dat alles uit het hoofd kent*

*Het zegt: "Denk terug aan je liefdes
Denk eraan, want het is jouw beurt
Er is geen reden waarom jij niet zou huilen
Met je herinneringen levendig voor ogen"
En ik zie ze terug, de herinneringen die blijven
De tijd dat ik twintig was komt me weer voor
de geest
Ik zie liefkozingen, met elkaar in de clinch
gaan
Het hele schouwspel van mijn liefdes
Op dat wijsje dat altijd maar doorgaat*

*Padam, padam, padam
De "ik hou van jou's" van de veertiende juli
Padam, padam, padam
De "voor altijd" die men in de uitverkoop
koopt
Padam, padam, padam
De "wil je's" die er in stapels zijn
En dat alles alleen maar om op de hoek van de
straat
Op dat wijsje dat mij herkende*

*Luister naar de herrie die het maakt
Alsof heel mijn verleden voorbij flitst
Men moet een beetje pijn behouden voor later
Ik heb een hele partituur van dit wijsje
Dat klopt als een houten hart*

**SCAN DE QR-CODE OM DE
PROGRAMMATOELICHTING
ONLINE TE LEZEN**

VOLG KLASSIEK IN TIVOLIVREDENBURG NU OOK OP SOCIALS:

**FACEBOOK.COM/TIVOLIVREDENBURGKLASSIEK
INSTAGRAM @TIVOLIVREDENBURGKLASSIEK**

OVER ANNE SOFIE VON OTTER

De Zweedse mezzo-sopraan Anne Sofie von Otter heeft wereldwijd in vele concertzalen gestaan, zoals Bayerische Staatsoper waar ze Marcellina uit *Le nozze di Figaro* speelde. Ze heeft een indrukwekkende discografie met meer dan 100 opnames, waaronder *Naïve Classique* waar ze in 2015 een Grammy Award kreeg voor beste klassieke solo zang album. In het seizoen 2024/25 is ze onder andere te horen in Karlssons *Fanny and Alexander*, Philippe Manoury's *Die letzten Tage den Menschheit* en Christof Loy's *Peter Grimes*.

OVER OXALYS

Het in 1993 opgerichte kamermuziekensemble door studenten van het Brussels conservatorium vindt haar basisrepertoire in de Belle Epoque (1870-1930) en blikkt vanuit daar zowel terug als vooruit. Voor de uitvoeringen van dit oeuvre omringt het ensemble zich met excellente solisten als Sophie Karthäuser, Anne-Catherine Gillet en Christianne Stotijn. Een groot deel van het Oxalysrepertoire is opgenomen, onder meer werken van Debussy, Zemlinsky, Busoni en Jongen.

OVER PHILIPPE THURIOT

Tijdens zijn studie op het Koninklijk Conservatorium in Kopenhagen ontdekte Philippe Thuriot het hedendaagse repertoire voor accordeon en in 1996 vindt zijn eerste wereldtour plaats met *La Tristeza Complice* van Alain Platel. Recente projecten zijn onder meer *I Silenti* met werk van Monteverdi en muziektheaterstuk *Vakepoe* van Lisaboa Houbrechts. Naast zijn optredens en opnames geeft hij les in accordeon aan het conservatorium van The School of Arts Ghent en mondharmonica aan de Hoofdstedelijke Kunstacademie Brussel.

OVER JEAN-CLAUDE VANDEN EYNDEN

Jean-Claude Vanden Eynden was amper 16 jaar oud toen hij in 1964 werd uitgeroepen tot laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd. Dit was het startpunt van een briljante loopbaan, met optredens in concertzalen van over de wereld en op de beroemdste festivals, zoals die van Korsholm in Finland, Umea in Zweden en Giverny in Frankrijk. Op kamermuziekgebied speelde hij met verschillende solisten en kwartetten, onder meer met Véronique Bogaerts en het Quatuor Enesco. In 2018 is hij door Koning Filip in de adelstand verheven met de persoonlijke titel van ridder.

MEER INTERNATIONALE TOP

21 t/m 23 februari

MENDELSSOHN KWARTETMARATHON

QUATUOR VAN KUIJK

Maandag 10 maart

ALICE SARA OTT • PIANO RECITAL

BEETHOVEN & JOHN FIELD

Maandag 7 april

QUATUOR MODIGLIANI

TURINA, RAVEL EN TSJAIKOVSKI

Zondag 20 april

ALICE SARA OTT & FRIENDS

MESSIAENS QUATUOR POUR LA FIN DU TEMPS